

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek bakalářské práce:

Klára Šílová

**Studie k českému figurálnímu sgrafitu:
od novorenesance po secesi**

Praha 2024, vedoucí práce: prof. PhDr. Roman Prahel, CSc.

Solidní obsáhlá práce se věnuje „druhému životu“ renesančního sgrafita, které je pro výraz dobové architektury naprosto zásadní.

V „Úvodu“ je téma i celkové pojetí jasně vymezeno.

„Dosavadní stav bádání“ obsahuje kvalitní přehled pro téma podstatných prací.

„Postup tvorby sgrafita a jeho pojmosloví, druhy a barevnost sgrafit“ dobře informuje o vzniku tohoto druhu umění. (Jen na okraj připomínám, že z formulace „Po zavaznutí poslední, tj. lící vrstvy či nátěru, je dalším krokem práce s návrhovou kresbou sgrafita: tvorba kartonu ke sgrafitu.“ by mohl vyplývat zavádějící soud, že vzniká až po začátku prací na fasádě.)

K postupu prací doplňuji, že mimo tečkovaný podklad je někdy prováděno ještě obtažení linií s případnými posledními korekcemi. To v případě, že autor návrhu a kartonu je i provádějícím umělcem.

Jádrové omítky nevznikají pouze v bezprostředním vztahu ke sgrafitu. Jedná se o podkladovou vrstvu, u níž je později správně uvedeno, že s vlastní technikou přímo nesouvisí. Výjimkou je situace, kdy podstatně starší a poškozený povrch musí být pekován a přetažen novou vrstvou ve významu onoho „jádra“ potřebného právě pro sgrafito.

K barvám jen dodávám, že po odmaštění mohly být využívány i saze (centrální sklad barev vedený v lobkovickém archivu). Výjimečně se objevuje i barva zelená (Litoměřice – radnice). Je však otázkou, zda se nejednalo o nerozpoznané biologické stopy.

„Umístění a motivy sgrafit“ je podáno opět jasně a přehledně. Možná by bylo vhodné se zamyslet nad tím, zda je psaníčkové sgrafito základním prvkem, či doplňkem.

Typy výzdoby by bylo vhodné rozšířit o kandelábrové kompozice.

„Z historie techniky a jejího revivalu.“ Asi by bylo žádoucí uvést připravenost záalpské Evropy na sgrafito. Dokladem je známé ryté kvádrování s doplněnými malovanými prvky na středověkých pomítaných fasádách (viz např. Václav Mencl: Výtvarný vývoj středověkých omítek, Praha 1968, který postrádám i v jinak obsáhlém seznamu literatury.)

Kombinace malby a škrábání nás tedy provází od středověku přes renesanci až po rané baroko (významná je psaníčková dekorace fasád zcela nově přestavěného zámku v Náchodě v pol. 17. století).

Oceňuji detailní zpracování plzeňské radnice.

„Popisy vybrané sgrafitové výzdoby“ tvoří nejjobsažnější a dle autorky i nejdůležitější část práce. Odráží se to v úctyhodném rozsahu, míře zachycených informací i formálně propracovanému přístupu. Skoro je škoda, že vše je podáno přísně pozitivisticky. Krátké hodnocení několika větami by bylo nesporným přínosem.

K tomu se váže i poslední finální kapitola „Závěr“. Autorka si předešlou práci připravila takřka ideální východisko pro uměleckohistorické zhodnocení v širším kontextu. Taková podoba kapitoly je naším ústavem obecně požadována. Bohužel v práci zcela chybí. Jestliže byly předešlé připomínky míněné spíše jako námět, doplněk, či případný podklad pro diskusi, tuto podobu závěru musím považovat za zásadní nedostatek.

Je to o to větší škoda, že samostatně připojený „Rejstřík autorů a děl“ je opět kvalitní a metodicky přínosnou složkou práce.

Pochválit je třeba i seznam literatury a obrazové části práce provázané ideálně s textem.

Závěr

Formou, nasazením, citacemi, obsáhlou literaturou, provázáním textové a obrazové části, jazykovou úrovní (přes několik zanedbatelných výjimek) je dílo Kláry Šílové výborné, splňující takřka veškeré požadavky na vzorovou bakalářskou práci. Ono nešťastné slovo „takřka“ však obsahuje zásadní nedostatek ovlivňující celkové vyznění. Proto s lítostí nad jinak perfektně odvedenou prací musím navrhnout známku velmi dobrou.